పారిజాతం

ఆఫీసులో అడుగుపెట్టేసరికి పదిన్నర అయింది....

అప్పటికి ఇంకా పక్కసీటు ఖాళీగా వుండటం కొంచెం ఆశ్చ ర్యాన్ని కలిగించింది....

అసలు రామ్మూర్తి ఆఫీసుకి ఆలస్యంగా రావటం నేనెప్పుడూ గమనించలేదు....అలా అని శలవలు పెట్టటం కూడా చాలా తక్కువే! ఏడాదికి పన్నెండు 'కేజువల్ లీవు' లుంటే—కనీసం అయిదారుకూడా అతనెప్పుడూ వాడుకోడు.

రామ్మూర్తింటికి ఆఫీసు చాలా దూరం వుంది. వాళ్ళింటిదగ్గర సరిగ్గా పొద్దున్న తొమ్మిదింటికి సిటీబస్సుంది. అదెక్కితే తొమ్మిది న్నర అయ్యేసరికి ఆఫీసుకి చేరుకుంటాడు. మళ్ళీ సాయంత్రం, ఆఫీసునుంచి అయిదున్నరకో, ఆరింటికో బయలుదేరుతాడు. బస్సు ఖాళీగా వుంటేనే ఎక్కుతాడు. లేకపోతే లెఫ్ట్‌రైటే!

నేను ఆఫీసులో చేరిన రెండేళ్ళలోనూ, నాకు బాగా సన్నిహిత మైంది రామ్మూర్తి ఒక్కడే....!

దానికి కారణం లేకపోలేదు....

రామ్మూర్తి భార్య పారిజాతం మంచి రచయిత్రి. కేవలం రెండేళ్ళ వ్యవధిలోనే పాఠకులనుంచి విశేషమైన ఆదరాభిమానాలు పొందగలిగింది. ఇవాళ ఆవిడ రచనలేని వారపత్రిక కానీ వుండదన టం అతిశయోక్తి కాదు....

అలా ఎందుకంటున్నానంటే—

ఏదైనా పత్రికలో వరుసగా నాలుగయిదురోజులపాటు, పారిజాతం రాసిన కథ ఏదీ రాకపోతే- 'పారిజాతంగారి కథ లేకపోవడంవల్ల మీ పత్రిక వుప్పులేని పప్పులా నిస్సారంగా వుందనీ, 'చందమామలేని ఆకాశంలా వెలవెల పోతోంద'నీ ఆ పత్రికా సంపాదకునికి పాఠకులు ఉత్తరాలు రాయటం నాకు తెలుసు.

పారిజాతం కథలంటే నామటుకు నాకు చాలా ఇష్టం! ఆవిడ రాసిన కథ ఏ పత్రికలో వచ్చినా, వెంటనే చదివి, దాన్ని గురించి నా అభిప్రాయాన్ని రామ్మూర్తికి చెప్పేవాడ్ని.

బహుశా అలా పారిజాతంపై ఏర్పరచుకున్న అభిమానమే కావచ్చు - లేదా ఆవిడ రచనలమీద వున్న ఆసక్తే కావచ్చు - నన్ను రామ్మూర్తికి సన్నిహితుడ్ని చేశాయి....

ఆఫీసులో నా పక్క-సీటే రామ్మూర్తిది....!

"ఇవాళ రామ్మూర్తి రాలేదేమిటో?" సీటులో కూర్చున్న తరువాత ఎదురుగా వున్న రామస్వామి నడిగేను—

"మీకు తెలీదా?....పాపం....వాళ్ళావిడ పోయిందట!"-

త్రుళ్ళిపడ్డాను.

"పారిజాతంగారు పోయారా?...." నమ్మలేని నిజం ఏదో విన్నట్టుంది.

"అవునండీ! రాత్రి వాంతులయ్యాయట!....ఊరిచివర ఉన్నారేమో-డాక్టర్ దగ్గరకు తీసుకెళ్ళే అవకాశం కూడా లేకపోయిందట...."

"అయ్యో! రామ్మూర్తి ఎంతటి దురదృష్టవంతుడు"-

నిజమేసార్ "! పెళ్ళయి మూడేళ్ళుకాలేదు....!" నిట్టూర్చేడు రామస్వామి.

"గుడ్డిలో మెల్ల!....ఓ విధంగా దేవుడు మేలే చేశాడులెండి!" రామస్వామి పక్కనున్న కామేశం కామెంట్ చేశాడు.

"ఏమిటీ?" అడిగేను కామేశాన్ని.

"అదే!.... రామ్మూర్తికి పిల్లలులేరు గదండి....వయసు కూడా అట్టే లేదాయె....అందులోనూ వెయ్యిరూపాయల జీతం తెచ్చుకుంటు న్నాడా?....అతగాడికి మళ్ళీ పిల్లనిచ్చి చెయ్యటానికి ఎవరు బాధపడ తారు చెప్పండి?"- తన కామెంట్‌ను వ్యాఖ్యానించేడు కామేశం.

హుం!....ఎంత నీచమైన ఆలోచన?

ఏదైనా మొట్టమొదటిసారి జీవితంలో కలిగే అనుభూతే అంద మైనదీ—అనిర్వచనీయమైనదీ!

పెళ్ళివిషయంలోనూ అంతే!

అదో విచిత్రమైన బంధం....పురుషుడు స్త్రీ మెడలో ఏ క్షణాన మంగళసూత్రం కడతాడో, అదేక్షణంనుండి వారిరువురి మధ్య విడి వడని బంధం ఎర్పడిపోతుంది - ఒకరికొకరూ, ఒకరికోసం ఒకరూ అయిపోతారు. ఇద్దరిలోనూ ఒకేరకమైన మానసిక స్పందన కలుగు తుంది.

సూత్రధారణ అయింతర్వాత, సప్తపది చుట్టూ ఏడడుగులు నడుస్తూ 'తనతో ఏడడుగులు నడచి - తనకు స్నేహితురాలవమని' భార్య నుద్దేశించి చెప్తాడు భర్త. 'తన స్నేహంనుంచి ఎప్పుడూ వియోగం పొందవద్దనీ, పరస్పరం ప్రేమతో, అనుకూలదాంపత్యంతో ప్రకాశిస్తూ—నిండుమనసుతో ఆహారాన్నీ, బలాన్నీ కలసిపొందుతూ,

కలసి జీవిద్దామనీ, కలసి ఆలోచించుకుందామనీ అలాగే అన్ని విషయా ల్లోనూ బాహ్యేంద్రియాలుకూడా కలసి వుండేలా నడచుకుందామనీ, ప్రతిజ్ఞచేస్తాడు పురుషుడు...

అలాంటి పవిత్రబంధాన్ని ప్రసాదించేది పెళ్ళి...!

ఆ బంధం తెగిపోతే-మరో మనిషితో శారీరకంగా సుఖపడవచ్చు నేమో-కానీ అంతకుముందు పొందిన రసానుభూతులు అంతర్వాహినులై అంతరాత్మను అంటిపెట్టుకుని వుండక మానవు!

పెళ్ళిచేసుకోవటం కర్తవ్యం.....! కానీ రెండోపెళ్ళిచేసుకోవటం మాత్రం లాలసత....!

అలాంటి బలహీనత రామ్మూర్తికి వుందని మాత్రం నేనను కోను....

రామ్మూర్తికి పారిజాతమంటే ఎంత ప్రేమో నాకు తెలుసు.... అనేకసార్లు ఆమె ప్రస్తావన నాదగ్గర తీసుకొచ్చి, పరోక్షంగా ఆమె నెంతో మెచ్చుకునేవాడు. కథలు రాయమని, తాను ఎంతగా ఆమెను ప్రోత్సహించేదీ. ఆమె రాసిన కథల్ని నేనెప్పుడు 'ఫెయిర్ కాఫీ' చేసేదీ-అప్పుడప్పుడు నాతో చెప్పేవాడు.

ఓసారి నేనూ రామ్మూర్తీ వీరభద్రాటాకీసులో 'మల్లీశ్వరి' సిని మాకి వెళ్ళేం. వెళ్ళాలని ముందు అనుకోలేదు. ఆఫీసునుంచి బయటి కొచ్చేక అనిపించింది.

అప్పటికే ఆ సినిమాని నేను అనేకసార్లు చూశాను. కానీ కృష్ణశాస్త్రిగారి పాటలకోసం-ఏడాదికొక్కమాటైనా ఆ సినిమా చూడక పోతే, అసలు జీవితమే వ్యర్థమనుకునే పిచ్చినమ్మకం నాది!....

ఆఫీసులోంచి బయటకువచ్చేక - ఎదురుగా గోడమీద 'పోస్టర్' కనిపించేసరికి పక్కనే వున్న రామ్మూర్తిని అడిగేను-'పోదామా'అని. 'ఓ.కే.' అన్నాడు రామ్మూర్తి.

ఇద్దరం సినిమాహాలుకి చేరుకున్నాం. క్యూలో నిలబడ్డాం.... ఇంకా బుకింగ్ తెరవలేదు...

అంతలో నా దృష్టి గేటుదగ్గర రిక్షాదిగి-ఆడవాళ్ళ దగ్గరకు నడుస్తున్న ఓ వింతమనిషిమీద పడింది.

ఆవిడ నడుస్తూంటే ఓ పిల్లపర్వతం కదలివస్తున్నట్టనిపించింది.

"ఆవిడ చాలా విచిత్రంగా వుందికదూ ?"— ఆవిడను కళ్ళతోనే రామ్మూర్తికి చూపిస్తూ అన్నాను.

"అవున్నిజమే ! చాలా పెక్యూలియర్ పర్సనాలిటీ !" రామ్మూర్తి కూడా కొంచెం ఆశ్చర్యపోతూ అన్నాడు.

ఆవిడను నేను చూడటం అదే మొదటిసారి కాదు....

ఇదివరకు నాలుగయిదుసార్లు - అప్పుడుకూడా ఇలాగే-సినిమా థియేటర్లలోనే చూశాను.

పెద్దగా వయస్సుండకపోవచ్చునేమో గానీ-మనిషి మాత్రం-మహా లావుగా వుంది. బంగారురంగు శరీరచ్ఛాయ....కట్టుకున్నచీర ఖరీదైనది గానే వుంది ! విపరీతంగా లావెక్కిపోయి వంపులుతిరిగిన అవయవాలు వికృతంగానూ విడ్డూరంగానూ కనిపిస్తున్నాయి. మెడలో మంగళ సూత్రాలు మెరుస్తున్నాయి.

ఆవిడకు పెళ్ళయింది !....అదే వండర్ !" నెమ్మదిగా అన్నాను.

"గంతకు తగ్గ బొంత ఎక్కడో వుంటాడుగా !"— నవ్వుతూ అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"అంతటి మేరుపర్వతాన్ని కట్టుకునేందుకు ధైర్యంచేసిన వీ డెవడో కానీ, మీటింగెట్టి అతగానికి సన్మానం చెయ్యొచ్చు. బహుశా ఆవిడగారు తెచ్చిన కట్నానికి ఆశపడైనా వుండాలి. లేదా ఆయనగారు కూడా మరో మేరుపర్వతం అయ్యుండాలి!—

మేమిద్దరం ఆమెవైపు చూడటం గమనించింది ఆవిడ....ఏదో తప్పుచేసినట్టు తలవంచుకుంది.

"పాపం....తన పరిస్థితికి ఎంతగా సిగ్గుపడుతోందో, ఆవిడ!" అన్నాను.

"సహజమే మరి! అందరూ తనవైపు వింతగా చూస్తే సిగ్గే కదా?!"

"అలాంటి కేరక్టర్‌ను తీసుకొని మీ ఆవిడచేత కథ ఒకటి రాయించకూడదూ?" అడిగాను.

"మంచి అయిడియా!..రాత్రి ఇంటికి వెళ్ళింతర్వాత చెప్తాను!" అన్నాడు రామ్మూర్తి.

అంతలో బుకింగ్ తెరిచేరు. టిక్కెట్టు తీసుకొని హాల్లోకి వెళ్ళేం....

అవిడసంగతి అక్కడితో మరచిపోయేను.

రామ్మూర్తిమాత్రం మరచిపోలేదు. పదిరోజులుకూడా తిరక్కుండా తన భార్యచేత కథ రాయించేడు....ఆ కథని ఓ వారపత్రిక నిర్వహించిన కథలపోటీకి పంపినట్లు నాతో చెప్పేడు.

ఆ కథకి రెండో బహుమతి వచ్చినప్పుడు, తన భార్య నాకు కృతజ్ఞతలు చెప్పమన్నదనీ, కాఫీకి రమ్మని ఆహ్వానించిందనికూడా

చెప్పేడు రామ్మూర్తి. ఆఫీసులో ఇనస్పెక్షన్ జరుగుతుండటం వల్ల ఆ హడావిడిలో పడి, అప్పుడు నేను వాళ్ళింటికి వెళ్ళలేకపోయాను...

ఇప్పుడు ....!?...

తప్పదు !!...

నేను అభిమానించే రచయిత్రేకాకుండా-నాకు దగ్గరైనస్నేహితుని భార్య !... అతన్ని ఓదార్చటం నావిధి.

ఆ ఆలోచన రాగానే గబగబా లేచి-ఆ పూటకు శలవు రాసిచ్చి ఆటోలో వాళ్ళింటికి చేడుకున్నాను.

ఇంటిముందు ఎవరెవరో వున్నారు.

వాళ్ళకు దూరంగా అరుగుమీద రామ్మూర్తి ఒక్కడూ కూర్చున్నాడు...తలవంచుకుని, పైమీది తుండుగుడ్డతో ముఖం కప్పుకున్నాడు.

ఏడుస్తున్నాడేమో మరి !

అతని పరిస్థితిని చూడగానే నా కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి, కొంచెం ముందుకు నడిచేను.

కొంతమంది ముత్తయిదువులు శవానికి బిందెలతో నీళ్ళుపోసి పసుపు కుంకుమల్ని అద్దుతున్నారు.

మరికొంచెం ముందుకెళ్ళి శవాన్ని చూసి ఉలిక్కిపడ్డాను.

వీపుమీద నన్నెవరో కమ్చీతో చెళ్ళున కొట్టినట్టనిపించింది.

ఆ రోజు సినిమాహాల్లో నేను చూసిన...లావుపాటి...వింత మనిషి !!

అంటే ??!!

ఆవిడే పారిజాతమా ??...

అదే !...పారిజాతమే ఆవిడా ?...

రామ్మూర్తి భార్య ఆవిడ ! !

అవును ! అవిడా...పారిజాతం...రామ్మూర్తి భార్యా అందరూ ఒక్కరే !

మరి...ఆ రోజున ఆమెను విమర్శిస్తూంటే రామ్మూర్తి నిజం చెప్పలేదు ఎందుకూ ?

అసలు ముందుగా ఆమె గురించి నేను చులకనగా మాట్లాడి వుండకపోతే రామ్మూర్తి చెప్పేవాడేమో ?.."

ఆరోజు నేను చాలా తొందరపడ్డాను.

రామ్మూర్తి ఏమనుకున్నాడో ?

ఆ ఆలోచన రాగానే నా శరీరమంతా చెమటతో తడిసిపోయింది.

నెమ్మదిగా రామ్మూర్తి దగ్గరకు నడిచేను...పలకరించే ధైర్యం నాకు లేకపోయింది.

అతని భుజంపై చేయివేసేను.

రామ్మూర్తి తలెత్తి కళ్ళుతెరచి నావైపు చూశాడు.

అరక్షణంపాటు మేమిద్దరం అలా ఒకరినొకరు చూసుకున్నాం.

ఆ చూపుల్లో ఎన్నో ప్రశ్నలు...ఎన్నో ఆలోచనలు...మరెన్నో పశ్చాత్తాపాలు...ఎన్నెన్నో ఊరడింపులు !...

అంతే !...

ఆ అరక్షణంతర్వాత తన కళ్ళల్లో కట్టలు త్రెంచుకుంటున్నకన్నీటిని దాచుకునే ప్రయత్నంలో ముఖాన్ని మోకాళ్ళమధ్య దాచేసుకున్నాడు రామ్మూర్తి.

ఆ వాతావరణంలో మరి వుండలేక వచ్చేసేను.

‡ ‡ ‡

ఇరవై రోజుల తర్వాత ఆఫీసులో జాయినయ్యేడు రామ్మూర్తి.

జాయినయిన అయిదార్రోజులు మేమిద్దరం -ఎవరికి వాళ్ళమే- ఏదో తప్పుచేసినట్టుగా తప్పించుకు తిరిగేం.

ఆ తర్వాత ఒకనాడు నేను ఆగలేక రామ్మూర్తితో అన్నాను.

"సారీ రామ్మూర్తీ!.... ఆనాడు సినిమాహాలుదగ్గర ఆవిడను అలా చులకనగా మాట్లాడినప్పుడే నువ్ చెప్పివుండాల్సింది!.... ఆవిడే నీ 'మిసెస్' అని తెలిసుంటే నేను నోరు జారేవాణ్నికాదు. అయామ్ వెరీ సారీ!"

రామ్మూర్తి బాధగా నవ్వి—

"ఫరవాలేదోయ్!....నువ్వేమీ లేనిమాటనలేదు..వున్న విషయం ఏదో నేనే దాచేను.నువు కాకపోతే మరొకరు....ఇంకొకరు....!"ఎంతో మంది తనను చూసి రకరకాలుగా కామెంటరీ చేయటం నాకు తెలుసు!" అన్నాడు.

నేనేం మాట్లాడలేదు.... క్షణం తర్వాత మళ్ళీ రామ్మూర్తే అన్నాడు చాలా నెమ్మదిగా.

"పారిజాతం చచ్చిపోలేదోయ్... నేనే చంపేశాను!"

అయోమయంగా అతనివైపు చూసేను,

"ఔనోయ్! నా ప్రవర్తనే పారిజాతాన్ని మానసికంగా కృంగదీసింది. జీవితంమీద విరక్తితో నిద్రమాత్రలు మింగి చేతులారా

ప్రాణాలు తీసుకుంది" — చూపుడువేలితో కన్నీటిని తుడుచుకుంటూ అన్నాడు రామ్మూర్తి.

"ఆత్మహత్యా" ఆశ్చర్యపోయాను.

"అసలు నీకు తెలీదేమో మా పెళ్ళికి తనెంతో అందంగా వుండేది. కానీ రానురాను విపరీతంగా ఒళ్ళు వచ్చేసింది. చాలామంది డాక్టర్లకు చూపించేను. ఏవో గ్రంధుల లోపం వల్ల అలా లావెక్కిపోతారని, రకరకాల వైద్యాలు చేసేరు డాక్టర్లు. ఫలితం కనిపించలేదు. దానికి సాయం మాకు పిల్లలు కూడా కలగకపోవడంతో పారిజాతం మానసికంగా కృంగిపోయింది. జీవితంమీద మమకారాన్ని చంపుకుంది.

"....నేను తననెంతో వూరడించేవాణ్ని....తన బాధ మరచిపోవటానికి ఎన్నో పుస్తకాలు తెచ్చి చదవమనేవాణ్ణి....కథలు రాయమని ప్రోత్సహించేను...ఓసారి, నా బలవతంమీద, ఓ కథరాసి పత్రిక్కి పంపించింది. అది అచ్చులో రాగానే పారిజాతం ఎంత సంబరపడిందో నేనెప్పటికీ మరచిపోలేను,

అలా కథలు రాస్తూంటే తన మనోవ్యాధి పూర్తిగా మరచిపోగలుగుతుందనే ఆశతో ఆమెను మరింతగా ప్రోత్సహించేను...కథలు... నవలలు ఎన్నో రాసింది.:.పేరూ డబ్బూ సంపాదించుకుంది.

"....కానీ కథలు రాయాలంటే నలుగురి మధ్యకూ వెళ్ళాలి... నాలుగూ చూడాలి...పరిశీలించాలి... ఆ మాటే నేను పదేపదే చెప్పేవాణ్ణి. కానీ, నన్నూ తనతో రమ్మని కోరేది పారిజాతం...ఏదో సాకు చెప్పి తప్పించుకునేవాణ్ణి."

చెప్పటం ఆపి, నా వైపు చూసి, "ఎందుకో తెలుసా ?" అని అడిగేడు రామ్మూర్తి హఠాత్తుగా.

"ఎందుకూ ! నీకు చిన్నతనంగా తోచిందా !" అడిగాను.
నవ్వేడు రామ్మూర్తి...

ఆ నవ్వులో ఎన్నో అర్థాలు...ఎన్నెన్నో నిట్టూర్పులు...ఎంతో వేదాంతం !...

గాఢంగా నిట్టూర్చి మళ్ళీ చెప్పేడు.

"నిజమే ! ఆనాడు సినిమాహాలు దగ్గర మీరే అన్నారు. గుర్తుందా ?... 'అలాంటి మేరుపర్వతాన్ని కట్టుకునేందుకు ధైర్యం చేసిన వీరుడెవరో" అని ! అందుకే ఆమె వెంట వెడితే నన్నుచూసి నలుగురూ నవ్వుతారనీ, కించపరుస్తారనీ ఫీలయ్యేవాణ్ణి ! ఎన్నోసార్లు సినిమాకైనా తనతో రమ్మని ప్రార్థించింది పారిజాతం. కానీ నేను మనిషిని కానోయ్..నాలో మానవత్వం లేదు...నేను రాక్షసుణ్ణి !... అందుకే పారిజాతం ఆత్మహత్య చేసుకుంది. చచ్చిపోయే ముందు ఏమందో తెలుసా ?" అడిగేడు.

ఆసక్తిగా అతని కళ్ళల్లోకి చూశాను.

"ప్రపంచమంతా తనను చూసి నవ్వినా బాధపడనంది. కానీ నేనుకూడా ప్రపంచంలోని ఆ మనుషులతోబాటు తననుచూసి నవ్వు తున్నానట...పెదవులమీద ఆదరణ రంగుపూసుకుని మనసుతోనే అప హాస్యం చేస్తున్నానట ? ఎంత కరెక్టుగా ఊహించిందో చూసేవా ?

నిజమే మరి !...తాను రచయిత్రి ! రచయిత్రిగా తనకు పేరు ప్రఖ్యాతులు రాకపోయినా, డబ్బు లేకపోయినా, నా ఓదార్పూ, ఆదరణా వుండివుంటే తాను ఈ నిర్ణయం తీసుకునేది కాదట !"

రామ్మూర్తి గొంతులోని విషాదం అతని మాటల్లో వ్యక్తమైంది. అతని నరాల్లో ప్రవహించే రక్తం కళ్ళల్లో కనపించింది.

నేను చాలా పొరపాటే చేశాను... నా బలహీనతే పారిజాతాన్ని బలితీసుకుంది..."

రెండు చేతులూ తలలోకి దూర్చి జుట్టుపీక్కుంటూ తనలో తానే గొణుక్కున్నాడు రామ్మూర్తి !!

---

* యువ నవంబరు '1978'